

โรคเลปโตสไปโรสิส หรือ ไข้ฉี่หนู

โรคเลปโตสไปโรสิส หรือ ไข้ฉี่หนู เป็นโรคติดต่อจากสัตว์มาสู่คน เชื้อจะอยู่ในไตและกระเพาะปัสสาวะของสัตว์นำโรค เช่น หนู วัว ควาย แล้วถูกขับออกมากับฉี่หนู ปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม เชื้อจะมีชีวิตอยู่ได้นานหลายเดือน ถ้าอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เช่น ในน้ำหรือที่ชื้นแฉะ เมื่อคนหรือสัตว์ผ่านเข้ามาในบริเวณดังกล่าว เชื้อจะไชเข้าสู่ร่างกายทางบาดแผล/รอยถลอก/ผิวหนังที่แช่อยู่ในน้ำนานๆ/หายใจเอาละอองน้ำที่มีเชื้อโรคเข้าไป นอกจากนี้อาจติดต่อได้โดยการกินอาหารหรือดื่มน้ำที่ปนเปื้อนฉี่หนูที่ปนเปื้อนเชื้อเข้าไป พบผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร หรือผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่มีน้ำท่วมขัง ตลอดจนผู้ที่เข้าไปในที่ที่มีระบบระบายน้ำ การสุขาภิบาลไม่ดี

ผู้ป่วยมักมีอาการหลังจากได้รับเชื้อเข้าไป 1 – 2 สัปดาห์ (มีอาการได้ตั้งแต่ 2 – 29 วัน) โดยมีอาการที่สำคัญ คือ มีไข้สูง ปวดศีรษะอย่างรุนแรง ปวดกล้ามเนื้อ ถ้าพบผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงหรือมีโอกาสติดเชื้อสูง และมีอาการดังกล่าว ให้รีบไปพบแพทย์ทันทีเพื่อรับการตรวจวินิจฉัยและรักษาที่ถูกต้อง จะทำให้การรักษาหายเป็นปกติได้ง่าย แต่หากปล่อยทิ้งไว้จนกระทั่งเชื้อเข้าไปสู่อวัยวะที่สำคัญเช่นปอด ตับ ไต จะทำให้มีโอกาเสียชีวิตได้สูง

สถานการณ์โรคในปัจจุบัน

ข้อมูลเฝ้าระวังโรค ปี 2557 พบผู้ป่วย 2,263 ราย จาก 67 จังหวัด คิดเป็นอัตราป่วย 3.51 ต่อแสนประชากร เสียชีวิต 25 ราย คิดเป็นอัตรามรณะ 0.04 ต่อแสนประชากร กลุ่มอายุที่พบมากที่สุด เรียงตามลำดับคือ 45-54 ปี (22.01 %) 35-44 ปี (20.95 %) 55-64 ปี (17.23 %) อาชีพส่วนใหญ่เกษตรกรร้อยละ 58.0 รับจ้างร้อยละ 21.2 นักเรียนร้อยละ 8.7 จังหวัดที่มีอัตราป่วยต่อแสนประชากรสูงสุด 5 อันดับแรกคือ ระนอง (20.81 ต่อแสนประชากร) ศรีสะเกษ (18.38 ต่อแสนประชากร) พังงา (15.15 ต่อแสนประชากร) กาฬสินธุ์ (12.38 ต่อแสนประชากร) สุรินทร์ (11.33 ต่อแสนประชากร) ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือ ภาคใต้ 6.19 ต่อแสนประชากร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6.10 ต่อแสนประชากร ภาคเหนือ 2.07 ต่อแสนประชากร ภาคกลาง 0.62 ต่อแสนประชากรตามลำดับ

ข้อมูลเฝ้าระวังโรค ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 16 พฤษภาคม 2558 พบผู้ป่วย 356 ราย จาก 46 จังหวัด คิดเป็นอัตราป่วย 0.55 ต่อแสนประชากร เสียชีวิต 5 ราย คิดเป็นอัตรามรณะ 0.01 ต่อแสนประชากร กลุ่มอายุที่พบมากที่สุดเรียงตามลำดับคือ 45-54 ปี (20.51 %) 55-64 ปี (20.22 %) 35-44 ปี (20.22 %) อาชีพส่วนใหญ่เกษตรกรร้อยละ 52.2 รับจ้างร้อยละ 22.5 นักเรียนร้อยละ 7.6 จังหวัดที่มีอัตราป่วยต่อแสนประชากรสูงสุด 5 อันดับแรกคือ ระนอง (3.83 ต่อแสนประชากร) นครศรีธรรมราช (3.00 ต่อแสนประชากร) ศรีสะเกษ (2.54 ต่อแสนประชากร) น่าน (1.88 ต่อแสนประชากร) อุบลราชธานี (1.70 ต่อแสนประชากร) ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือภาคใต้ 1.32 ต่อแสนประชากร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 0.90 ต่อแสนประชากร ภาคเหนือ 0.25 ต่อแสนประชากร ภาคกลาง 0.05 ต่อแสนประชากร ตามลำดับ

ปัจจุบันพบการระบาดของโรคในจังหวัดทางภาคใต้สูง โดยมักพบผู้ป่วยในหมู่บ้านที่มีคนงานย้ายถิ่นฐานมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และพบผู้ป่วยในหมู่บ้านที่มีคนงานพม่าอาศัยอยู่จำนวนมากในจังหวัดภาคใต้ โดยความเป็นอยู่ของคน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และชาวพม่าที่เข้ามาทำงานในภาคใต้ ในพื้นที่ที่พบผู้ป่วยสูงมีลักษณะคล้ายคลึงกันคือ อยู่อาศัยค่อนข้างแออัด รวมทั้งมีการเลี้ยงสัตว์ต่างๆ มากมายหลายชนิดอยู่ปะปนในพื้นที่เดียวกันร่วมกับคน และในปัจจุบันพื้นที่ภาคใต้มีการปลูกสวนปาล์มกันแพร่หลายมากขึ้น ซึ่งเป็นแหล่งอาหารของหนู ทำให้มีหนูซึ่งเป็นพาหะนำโรคที่สำคัญชุกชุมมากขึ้นด้วย อีกทั้งทางภาคใต้มีฝนตกชุกเกือบตลอดทั้งปีและเกิดปัญหาอุทกภัยที่รุนแรง จึงเป็นปัจจัยส่งเสริมให้เกิดการระบาดของโรคเลปโตสไปโรซิสเพิ่มสูงขึ้น

จากรายงานสถานการณ์โรคเลปโตสไปโรซิสที่ผ่านมา พบว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อจากการประกอบอาชีพที่ต้องมีการแช่หรือสัมผัสกับแหล่งน้ำเป็นเวลานาน เช่น ชาวนา และกลุ่มที่มีการสัมผัสแหล่งน้ำเป็นระยะเวลาสั้นๆ ทำให้มีโอกาสในการติดเชื้อเลปโตสไปโรซิสมากขึ้น ผู้ป่วยที่มาพบแพทย์หลังจากมีไข้เกิน 4 วัน มีโอกาสที่เชื้อลุกลามไปอวัยวะอื่นที่สำคัญ ทำให้มีอาการรุนแรงและเสียชีวิตได้

หลักในการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากโรคไข้ฉี่หนู

- ภายในชุมชนควรให้ความร่วมมือกันในการป้องกันการเกิดน้ำท่วมขัง ปรับสภาพแวดล้อม เช่น ทำแนวทางเดินให้สูงขึ้น ถางหญ้าบริเวณทางเดินไม่ให้เป็นที่อยู่ของหนู ไม่ทิ้งขยะบริเวณทางระบายน้ำ
- รักษาความสะอาดบริเวณบ้านเรือน อย่าให้มีขยะและเศษอาหารตกค้าง อันเป็นแหล่งอาศัยของหนู
- ดื่มน้ำต้มสุก และกินอาหารที่ปรุงสุกใหม่ๆ ด้วยความร้อน รวมถึงเก็บหรือปกปิดอาหาร และน้ำดื่มให้มิดชิด อย่าให้หนูปัสสาวะใส่
- หมั่นล้างมือภายหลังจับต้องเนื้อ ชากสัตว์ และสัตว์ทุกชนิด
- หลีกเลี่ยงการเดินลุยน้ำ ย่ำโคลน ที่ชื้นแฉะ หรือมีน้ำขังด้วยเท้าเปล่า ไม่ใช้น้ำในแหล่งน้ำที่มีวัชระบือ ลงไปแช่ ถ้าหากมีบาดแผลตามตัวต้องระวังเป็นพิเศษ ถ้าจำเป็นต้องเข้าไปในพื้นที่ดังกล่าว ควรสวมรองเท้าบูทป้องกัน
- หลังเสร็จภารกิจที่ต้องสัมผัสน้ำหรือที่ชื้นแฉะแล้ว ควรรีบอาบน้ำชำระร่างกาย หรือล้างมือล้างเท้าให้สะอาดทันที

โดย : กลุ่มสื่อสารสาธารณะและภาคีเครือข่าย สำนักโรคติดต่อทั่วไป

โทร. 02 590 3183 โทรสาร. 029510918